Dosar nr. 11855/3/2015

ROMÂNIA
TRIBUNALUL BUCUREŞTI
SECŢIA A II-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ŞI FISCAL
SENTINŢA CIVILĂ NR. 8735
Şedinţa publică din data de 07.12.2015
Completul constituit din:
PREŞEDINTE: Alexandra Irina Gherghişanu
GREFIER: Denisa Catalina Iliescu

Pe rol judecarea cauzei de contencios administrativ şi fiscal privind pe reclamantele **GREENPEACE CEE ROMÂNIA** şi **ASOCIAŢIA BANKWATCH ROMÂNIA** în contradictoriu cu pârâţii **AGENŢIA DE PROTECŢIE A MEDIULUI GORJ** şi **SC COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA SA** având ca obiect anulare act administrativ.

La apelul nominal făcut în şedinţa publică, în cadrul listei de amânări fără discuţii, se prezintă reclamantele, prin avocat Rădulescu Cătălina, cu împuternicire avocaţială la dosar, lipsă fiind pârâtele.

TRIBUNALUL

Prin acţiunea înregistrată pe rolul Tribunalului Bucureşti la data de 1 aprilie 2015 sub numărul 11855/3/2015 reclamantele GREENPEACE CEE România şi Asociaţia Bankwatch România au chemat în judecată pe pârâii Agenţia de protecţie a Mediului Gorj şi SC Complexul Energetic Oltenia SA pentru ca prin hotărârea ce se va pronunţa să se dispună anularea acordului de mediu nr. 10/14 mai 2014.

În motivarea acţiunii sale, reclamanta a arătat că actul este nelegal întrucât procedura de mediu este realizată parţial, numai pentru o activitate conexă, defrişarea pădurii, în timp ce activitatea principală, realizarea unei exploatări de lignit pe 159,86 ha nu este deloc evaluată, nefiind inclusă în acordul de mediu. Acest proiect complex trebuie încadrat în prevederile anexei 1 pct 19 coroborat cu pct 22 din HG 445/2009. Felierea proiectului de extindere a unei cariere de cărbune este un alt motiv de nelegalitate, evaluarea de mediu, a indicat reclamanta, trebuind să se realizeze pentru proiectul principal altfel încălcându-se jurisprudenţa CJUE.

Acordul de mediu, a susţinut reclamanta nu prevede măsuri de compensare a lucrărilor de defrişare.

Nu există un certificat de urbanism pentru terenul supus defrişării conform art. 8 din Ordinul 1284/2010.

Nu au fost analizate efectele cumulative ale acestui proiect cu alte proiecte de defrişare/extindere a carierelor de lignit din aceeaşi zonă şi nici efectele directe şi indirecte conform art. 5 din HG 445/2009.

Lipeşte analiza factorului climatic deşi un astfel de capitol este menţionat de îndrumar, lipseşte analiza impactului asupra sănătăţii populaţiei, nu este analizat impactul asupra siturilor protejate vecine, nu sunt detaliate măsurile de refacere a mediului după închiderea exploatării, nu au fost analizate alternativele şi nici nu sunt prevăzute măsuri concrete de prevenire a impactului asupra apelor subterane şi de suprafaţă. Nu s-au identificat speciile protejate şi nici nu s-a realizat o evaluare adecvată asupra acestora.

În opinia reclamantei, raportul de evaluare nu respectă îndrumarul şi nici cerinţelor Ordinului 863/2002.

Reclamanta a mai invocat şi încălcarea convenţiei de la Aarhus în privinţa lezării dreptului său de participare la luarea deciziei şi de asigurare a transparenţei decizionale.

În drept au fost invocate prevederile Legii 554/2004, HG 445/2009.

În dovedirea acţiunii au fost anexate înscrisuri.

Pârâta Agenţia pentru Protecţia Mediului Gorj a depus întâmpinare la data de 23 iunie 2015 prin care a solicitat respingerea acţiunii ca nefondate.

Pârâta SC Complexul Energetic Oltenia SA a depus întâmpinare la data de 29 iunie 2015 prin care a invocat excepţia inadmisibilităţii faţă de lipsa caracterului de act administrativ a actului atacat dar şi faţă de absenţa procedurii prealabile de revocare a deciziei etapei de încadrare. Pe fondul acţiunii s-a solicitat respingerea acesteia ca nefondată.

În şedinţa publică din 28 septembrie 2015 instanţa a respins ca nefondate excepţiile invocate de pârâtă, motivele de fapt şi de drept care au stat la baza acestei decizii fiind consemnate în încheierea de şedinţă întocmită pentru acel termen.

La dosarul cauzei a fost anexată documentaţia care a stat la baza emiterii actului contestat.

Analizând actele şi lucrările dosarului, Tribunalul reţine caracterul fondat al acţiunii:

În fapt, prin acordul de mediu nr GJ 10 din 14 mai 2014 anexat la fila 92 din dosar Agenţia pentru Protecţia Mediului Gorj a stabilit condiţiile şi măsurile pentru protecţia mediului pentru realizarea proiectului de „scoatere din circuitul silvic (inclusiv defrişarea) a suprafeţei de 159,86 ha din UP II Valea cu Apă şi UP I Strâmba" propus a fi amplasat în comuna Fărcăşeşti, jud. Gorj.

Chiar în cuprinsul acordului este menţionat faptul că proiectul constând în defrişarea vegetaţiei forestiere de pe suprafaţa anterior menţionată este *necesar continuării lucrărilor de extragere a lignitului în perimetrul de licenţă Cariera Roşia.*

În descrierea proiectului s-a menţionat, în esenţă, că *perimetrul identificat este solicitat pentru defrişare şi scoaterea din circuitul silvic în vederea continuării lucrărilor de exploatare a lignitului în cariera Roşia de Jiu.* Se mai menţionează în acest prim capitol al acordului de mediu faptul că: „Întrucât în jud. Gorj se produce circa 30 % din energia electrică necesară la nivel naţional, sincopele în aprovizionarea termocentralelor cu cărbune ar perturba grav funcţionarea sistemului energetic naţional, mai ales în perioade reci sau secetoase ale anului. Pentru eliminarea neajunsurilor trebuie să se asigure un front de lucru continuu excavatoarelor de mare capacitate. Acest lucru nu este posibil fără scoaterea definitivă a terenurilor forestiere din circuitul silvic şi totodată defrişarea vegetaţiei forestiere."

În esenţă, s-a apreciat în actul contestat faptul că „continuarea activităţii de exploatare a lignitului în perimetrul indicat nu este posibilă fără scoaterea definitivă a terenurilor din fondul forestier şi defrişarea lor integrală."

La fila 9 din acordul de mediu s-a stipulat ca primă condiţie care se impune a fi respectată este: „*executarea lucrărilor de exploatare a rezervelor de lignit* strict în perimetrul avizat de ANRM".

Pentru a statua cu privire la legalitatea şi temeinicia prezentului acord de mediu, faţă de criticile reclamantelor care invocă, în primul rând o greşită încadrare a sa, respectiv o evaluare superficială a efectelor asupra mediului a proiectului real şi final ce urmează a fi pus în practică, Tribunalul urmează a avea în vedere documentele care au stat la baza emiterii sale, urmând a da eficienţă intenţiei reale a părţilor, aşa cum reiese ea din documentaţia tehnică.

În opinia instanţei, pentru a servi scopului pentru care este reglementat, acordul de mediu fiind definit de legiuitor drept „actul administrativ emis de autoritatea competentă pentru protecţia mediului, prin care sunt stabilite condiţiile şi, după caz, măsurile pentru protecţia mediului, care trebuie respectate în cazul realizării unui proiect" (art. 2 pct 2 OUG 195/2005), se impune ca premisa legalităţii acestui act să o constituie o corectă şi reală identificare a proiectului propus de investitor, în contextul în care perspectiva completă a acestuia poate fi anticipată chiar de la început. În caz contrar, scopul final de protecţie a mediului ar fi lesne evitat prin încadrări fictive sau doar parţiale ale investiţiei finale propuse.

Astfel, reţine Tribunalul din documentaţia tehnico-administrativă ce a fundamentat actul atacat că în cuprinsul Memoriul tehnic efectuat de SC BIOTOP 2006 SRL şi anexat la fila 207 din dosar s-a menţionat expres faptul că lucrarea este efectuată pentru emiterea deciziei etapei de încadrare pentru scoaterea definitivă, fără compensare echivalentă a terenurilor din fondul forestier naţional, în suprafaţă de 159,86 ha, cu defrişarea vegetaţiei pe o suprafaţă de 157,86 ha, *în vederea realizării obiectivului de investiţii „deschiderea şi punerea în exploatare a carierei de lignit Roşia de Jiu, în perimetrul de licenţă."*

Reiese cu claritate din acest memoriu tehnic dar şi din studiul de impact şi raportul de evaluare asupra mediului că scopul măsurii de scoatere din circuit şi defrişare este acela de a deschide şi pune în exploatare o carieră de lignit (fila 207 pct I).

Astfel, din lecturarea memoriul tehnic la capitolul descrierea proiectului, reiese cu claritate faptul că solicitarea de aprobare a societăţii comerciale se subsumează obiectului său de activitate, respectiv exploatării minereurilor „pentru a menţine şi chiar dezvolta capacitatea de producţie a carierei Roşia de Jiu".

Prin urmare, reţine instanţa faptul că scoaterea din circuitul silvic a terenului forestier nu a reprezentat un scop în sine ci doar un mijloc pentru a atinge rezultatele enumerate în memoriul tehnic pagina 3 (fila 207 dosar) respectiv: posibilitatea realizării producţiei de lignit necesare funcţionării în condiţii de siguranţă şi securitate a Sistemului Energetic Naţional, creşterea capacităţii de producţie a lignitului, exploatarea raţională a zăcămintelor de lignit.

Practic, în mare parte, memoriul tehnic care a stat la baza emiterii acordului de mediu tratează problematica extracţiei miniere, tehnologia de exploatare, procesul tehnologic de exploatare a lignitului, de excavare şi de haldare, concluzionând că pentru realizarea acestor procese se impune ab initio scoaterea definitivă din circuitul silvic a terenului de 159 ha şi defrişarea acestuia.

Aşa cum reiese din notificarea depusă la dosar fila 218, perimetrul vizat de acordul de mediu este deja inclus în perimetrul aprobat pentru exploatarea lignitului prevăzut în licenţa de exploatare emisă de ANRM şi aprobată prin HG 1293/2007, iar scoaterea sa din circuitul silvic constituie pur şi simplu o necesitate, o primă etapă de exploatare a lignitului pentru a asigura un front de lucru constant şi continuu investitorului.

Faptul că obiectivul de investiţie îl constituie „deschiderea şi punerea în exploatare a carierei de lignit Roşia de Jiu" şi nu simpla defrişare în scop de exploatare lemnoasă, reiese şi din fişa tehnică întocmită pentru emiterea deciziei etapei de încadrare şi anexată la fila 220.

Studiul de impact asupra mediului anexat la filele 225 şi următoarele indică faptul că scopul proiectului propus este cel de realizare a activităţii de exploatare a carierei Roşia de Jiu, *etapa de defrişare* fiind doar prima din cele două propuse spre desfăşurare, cea finală fiind *de exploatare* a extrasului geologic (a se vedea fila 227 dosar).

Inclusiv autoritatea publică pârâtă menţionează în decizia sa de evaluare iniţială nr. 4494/7 noiembrie 2013 şi anexată a fila 138 faptul că scoaterea din circuitul silvic a suprafeţei de 159,86 ha, inclusiv defrişarea, constituie o necesitate fiind „*o primă etapă* a procesului de exploatare a lignitului."

Raportul la studiul de impact asupra mediului anexat la filele 27 şi următoarele vol III, analizează tocmai impactul asupra mediului a activităţii de scoatere definitivă din fondul forestier a suprafeţei de 159 ha pentru continuarea lucrărilor de exploatare a lignitului, reieşind cu claritate din cuprinsul acestuia faptul că acţiunea în sine de defrişare este subsumată unui proiect de investiţie minier, etapele acestuia fiind: 1. De defrişare, 2. De exploatare a extrasului geologic.

Contrar scopului expres şi recunoscut chiar de investitor pentru care se solicită scoaterea din circuitul silvic a terenului, prin decizia etapei de încadrare nr. 262/6 decembrie 2013 anexată la fila 196 autoritatea publică apreciază că proiectul se supune evaluării impactului asupra mediului, încadrându-se în prevederile anexei 2 pct 1 lit d) şi 13 a) din HG 445/2009: *„Agricultură, silvicultură şi acvacultură- împădurirea terenurilor pe care nu a existat anterior vegetaţie forestieră sau defrişare în scopul schimbării destinaţiei terenului"*.

În ciuda acestei încadrări formale, chiar în cuprinsul acestei decizii a etapei de încadrare, autoritatea menţionează consecinţe ale *procesului tehnologic de exploatare a lignitului* (fila 198).

Astfel, constată Tribunalul că în totală contradicţie cu documentaţia administrativă de fundamentare a emiterii acordului de mediu şi a *scopului concret, anticipat şi declarat de investitor*, autoritatea publică pârâtă a ignorat pur şi simplu finalitatea reală a proiectului propus, emiţând un acord de mediu formalist care stabileşte condiţii şi cerinţe de mediu valabile doar pentru o singură etapă a proiectului preconizat.

În opinia instanţei, întreaga documentaţie probează că proiectul principal şi care va avea efecte asupra mediului nu vizează pur şi simplu defrişarea suprafeţei de 159 ha teren cu vegetaţie forestieră *în scopul schimbării destinaţiei terenului*, ci în mod evident vizează **extinderea carierei de lignit în vederea continuării lucrărilor de exploatare a lignitului în perimetrul de licenţă al Carierei Roşia**, fiind explicit menţionat că această activitate finală reprezintă mijlocul de a elimina neajunsurile/sincopele în aprovizionarea cu cărbune a termocentralei Rovinari şi a altor consumatori industriali.

Raportat la polemica părților vizând corecta încadrare a proiectului, Tribunalul reține cu precădere incidența Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului, privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului care, în Anexa I Proiecte menționate la art. 4 alin.(1), încadrează la pct. 19 „Cariere și exploatații miniere de suprafață, în cazul în care suprafața șantierului depășește 25 hectare sau, pentru turbării, 150 hectare", iar în Anexa II lit. d Proiecte menționate la art. 4 alin.(2) „Agricultură, Silvicultură și Acvacultură - Împăduriri inițiale și defrișări în vederea reconversiei solului".

Totodată, potrivit art. 4 din Directivă, „(1) Sub rezerva articolului 2 alineatul (4), proiectele enumerate în anexa I se supun unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10. (2) Sub rezerva articolului 2 alineatul (4), pentru proiectele enumerate în anexa II, statele membre stabilesc dacă proiectul trebuie supus unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10.[...]"

Având în vedere că textul HG nr.445/2009, în forma sa modificată prin HG nr.17/2012, transpune inclusiv conținutul acestei Directive, Tribunalul constată că sensul noțiunii de *„defrișare în scopul schimbării destinației terenului"* prevăzută de Anexa II pct. 1 lit. d la HG nr.445/2009 are sensul prevăzut de Anexa II lit. d din Directivă, respectiv acela de defrișare *în vederea reconversiei solului*, înțeles ce exclude ipoteza propusă de proiectul analizat în cauza pendinte, care nicidecum nu se referă la reconversia solului, în sensul schimbării categoriei de folosință *pentru* agricultură, silvicultură sau acvacultură, câtă vreme proiectul nici *nu este destinat acestor domenii de activitate*, ci industriei extractive, iar solul supus defrișării nu este destinat reconversiei, ci *excavației* pentru extragere de lignit.

În sens convergent se reține și faptul că în documentația care a stat la baza emiterii acordului este deseori menționată Licența de exploatare nr. 3496/2002, invocându-se acest act drept bază legală desfășurare a activității de exploatare. În opinia instanței, acest act administrativ invocat probează încă o dată faptul că proiectul principal al beneficiarei SC Complexul Energetic Oltenia SA este exploatarea minieră, nicidecum defrișarea în scopul desfășurării activităților din domeniul agriculturii, silviculturii sau acvaculturii, domeniu de altfel, străin obiectului său de activitate, precum și evaluarea impactului asupra mediului se impunea a fi realizată cu privire la întreg perimetrul minier și activitățile ce urmau a fi derulate.

Mai mult, în constatarea caracterului nelegal al actului prin prisma „felierii proiectului global", Tribunalul are în vedere și prevederile art. 5 alin.(3) din Metodologia din 10.02.2010 de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice și private, aprobată prin Ordinul comun nr.135/84/76/1284/2010 emis de Ministerul Mediului și Pădurilor, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Administrației și Internelor și Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului, potrivit cărora *„În situația în care o investiție se realizează etapizat sau se amplasează pe terenuri aflate în raza teritorială a mai multor unități administrativ-teritoriale învecinate, evaluarea impactului asupra mediului se realizează pentru întreaga investiție."*

Ca atare, apare drept evidentă obligația pârâtelor de a fi supus procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului întregul proiect principal, care se încadrează în Anexa I pct. 19 din HG nr. 445/2009 – *„Cariere și exploatații miniere de suprafață, când suprafața amplasamentului depășește 25 hectare sau, pentru extragerea turbei, când suprafața amplasamentului depășește 150 hectare"*, ținând cont și de prevederile pct. 22 din Anexa nr.1, unde se încadrează și *„orice modificare sau extindere a proiectelor enumerate în prezenta anexă, în cazul în care o asemenea modificare sau extindere întrunește ea însăși valorile de prag stabilite, după caz, în această anexă."*

Față de prevederile exprese ale art. 22 din anexa 1 la HG 445/2009 apare ca irelevant argumentul autorității publice pârâte conform căruia nu ar fi fost posibilă încadrarea proiectului în pct 19 al aceleiași anexe deoarece societatea deține autorizația de construire dinainte de 1989, în speță, extinderea exploatării de lignit depășind pragul de 25 ha.

În consecință, subliniază instanța faptul că procedura de evaluare a impactului asupra mediului trebuia realizată în mod *integrat*, *complet* și *complex* pentru proiectul încadrat corect în prevederile pct. 19 din Anexa I, ținând cont de activitatea principală aferentă acestuia (exploatație minieră de suprafață) și de toate activitățile conexe, fiind necesar să fie evaluat efectul cumulativ pe care îl pot avea asupra mediului toate aceste activități.

Relevantă este inclusiv jurisprudența CJUE în materie.

Astfel, în hotărârea nr. C-2/07 din 28 februarie 2008 în cauza *Abraham şi alţii contra Régio wallonne*, invocată de reclamante, par. 26 şi 27, CJUE a statuat că „în cazul în care dreptul naţional prevede că procedura de autorizare se desfăşoară în mai multe etape, evaluarea efectelor unui proiect asupra mediului trebuie, în principiu, să fie efectuată de îndată ce este posibilă identificarea şi evaluarea tuturor efectelor pe care acest proiect le-ar putea avea asupra mediului (a se vedea Hotărârea din 7 ianuarie 2004, *Wells*, C-201/02, Rec., p.I-723, punctul 53). Astfel, în cazul în care una dintre aceste etape este o decizie principală, iar cealaltă reprezintă o decizie de executare care nu poate depăşi parametrii stabiliţi prin decizia principală, efectele pe care proiectul le-ar putea avea asupra mediului trebuie identificate şi evaluate în cadrul procedurii de adoptare a deciziei principale. Evaluarea ar trebui efectuată în cadrul procedurii de adoptare a deciziei de executare doar în cazul în care aceste efecte nu sunt identificabile decât în cadrul acestei din urmă proceduri (Hotărârea *Wells*, citată anterior, punctul 52). 27. În cele din urmă, trebuie să se amintească instanţei de trimitere că obiectivul reglementării nu ar putea fi deturnat printr-o fracţionare a proiectelor şi că neluarea în considerare a efectului cumulativ al acestora nu trebuie să aibă ca rezultat practic sustragerea acestora în totalitate de la obligaţia de evaluare, deşi, privite în ansamblu, acestea ar putea avea efecte semnificative asupra mediului în sensul articolului 2 alineatul (1) din Directiva 85/337 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 septembrie 1999, *Comisia/Irlanda*, C-392/96, Rec., p.I-5901, punctul 76)."

Rezultă aşadar din această jurisprudenţă că obiectivul reglementării privind evaluarea şi autorizarea unor proiecte cu impact asupra mediului nu trebuie să fie deturnat printr-o fracţionare a proiectelor, iar neluarea în considerare a efectului cumulativ al acestora nu trebuie să aibă ca rezultat practic sustragerea acestora în totalitate de la obligaţia de evaluare, deşi, privite în ansamblu, acestea ar putea avea efecte semnificative asupra mediului în sensul art. 2 alin. (1) din Directiva 85/337 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice şi private asupra mediului, ce a fost abrogată prin art. 14 din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European şi a Consiliului, privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice şi private asupra mediului, în textul acestei din urmă Directive menţionându-se că *„Trimiterile la directiva abrogată se înţeleg ca trimiteri la prezenta directivă"*, ceea ce atrage în mod necesar aplicabilitatea deplină a interpretării Curţii de Justiţie dată obiectivului reglementării privind evaluarea şi autorizarea unor proiecte cu impact asupra mediului

În consecinţă, în mod rezonabil se poate aprecia că modul de încadrare a proiectului supus evaluării impactului de mediu în speţă a fost de natură a încălca principiile consacrate atât de legislaţia UE, cât şi de cea internă, plasând astfel pârâtele în ipoteza eludării obligaţiilor legale ce decurg din încadrarea proiectului în Anexa nr. 1 la HG nr.445/2009, în sensul evitării supunerii acestui proiect complex aprobării de dezvoltare prevăzute de art. 2 lit. b pct. (i) din HG nr.445/2009, definite ca *„decizia autorităţii sau autorităţilor competente, care dă dreptul titularului proiectului să realizeze proiectul; aceasta se concretizează în: (i)* ***autorizaţia de construire****, pentru proiectele prevăzute în anexa nr. 1 şi cele prevăzute în anexa nr. 2 pct. 1 lit. a), c), e), f) şi pct. 2-13;"*

În mod superficial pârâta societate comercială a apreciat că în situaţia terenului din cauză este aplicabilă procedura prevăzută de art. 2 lit. b pct. (iv) din HG nr.445/2009: „(iv) *decizie a inspectorului şef al inspectoratului teritorial de regim silvic şi vânătoare, ordin al conducătorului autorităţii publice centrale care răspunde de silvicultură privind aprobarea ocupării temporare sau scoaterii definitive a unui teren din fondul forestier naţional, după caz, pentru realizarea obiectivelor care implică defrişarea în scopul schimbării destinaţiei terenului, prevăzute la anexa nr. 2 pct. 1 lit. d);"* arătând expres în întâmpinare (fila 172 vol I) că aceasta ar fi aprobarea de dezvoltare şi nu autorizaţia de construire.

Apare drept evident astfel, din ansamblul apărărilor formulate de pârâte, că în realitate raţionamentul care a fundamentat încadrarea proiectului în HG nr.445/2009 Anexa 2 pct. 1 lit.d *„Agricultură, silvicultură şi acvacultură- lit.d. împădurirea terenurilor pe care nu a existat anterior vegetaţie forestieră sau defrişare în scopul schimbării destinaţiei terenului"* a avut în vedere exclusiv intenţia reală a pârâtei beneficiare de a extinde lucrările de extragere a lignitului într-o carieră ce funcţionează înainte de anul 1989, după cum a afirmat, fără însă a se supune procedurii distincte prevăzute pentru proiectele încadrate în Anexa nr.1 la HG nr.445/2009.

Or, aprecierea pârâtelor, că activitatea de defrişare definitivă a diferite suprafeţe de teren cu vegetaţie forestieră, cu destinaţia clară a excavării terenului, ar echivala cu o defrişare în scopul „reconversiei solului", apare astfel absurdă şi limitată deliberat, de vreme ce lucrările de excavare a

solului şi de extracţie de cărbune nu au nimic comun cu reconversia solului, care se referă la activităţi specifice agriculturii, silviculturii sau acvaculturii.

În plus, contrar susţinerilor pârâtelor, încadrarea corectă a proiectului în Anexa nr.1 pct. 19 la HG nr.445/2009 este demonstrată inclusiv din coroborarea procedurii prevăzute de art. 2 lit. b pct. (i) din HG nr.445/2009 – care impune emiterea ***autorizaţiei de construire pentru proiectele prevăzute în anexa nr. 1*** – şi prevederile art. 3 alin.(1) lit. e din Legea nr.50/1991, care impun realizarea construcţiilor civile, industriale, agricole, cele pentru susţinerea instalaţiilor şi utilajelor tehnologice, pentru infrastructură de orice fel sau de oricare altă natură „numai cu respectarea autorizaţiei de construire, precum şi a reglementărilor privind proiectarea şi executarea construcţiilor, pentru: [...] lucrări de foraje şi excavări necesare pentru efectuarea studiilor geotehnice şi a prospecţiunilor geologice, proiectarea şi deschiderea exploatărilor de cariere şi balastiere, a sondelor de gaze şi petrol, precum şi *a altor exploatări de suprafaţă sau subterane*;[...]"

Devine astfel evident că, eludând obligaţia de ***evaluare a impactului asupra mediului pentru întreaga investiţie,*** ce vizează activitatea principală de exploatare a carierei de lignit din cadrul perimetrului de exploatare Roşia, nu doar activitatea-mijloc, conexă, de scoatere definitivă a terenului de 159 ha din fondul forestier, actul administrativ care impune condiţiile şi măsurile obligatorii pentru protecţia mediului la realizarea proiectului *nu a analizat efectele cumulative* ale acestui proiect cu alte proiecte de defrişare/extindere a carierelor de lignit din aceeaşi zonă şi nici efectele directe şi indirecte, conform dispoziţiilor art. 5 şi 11 din HG nr.445/2009, în acest sens neputându-se ignora argumentul că în zona Rovinari există, pe lângă alte 17 cariere menţionate în adresa de la fila 35 vol I inclusiv cariera Pinoasa, aflată în imediată vecinătate cu Roşia şi care se extinde şi ea pe câteva hectare aşa cum reiese din planşa anexată la fila 161 vol I.

O limitare formală asupra efectelor primei faze a proiectului, respectiv celei de defrişare, a determinat în mod evident o ignorare completă a analizei efectelor asupra mediului a celei de a doua etape a proiectului, respectiv exploatarea carierei de lignit.

În aceste condiţii, cu totul corect este argumentul reclamantelor că impactul cumulat al acestei extinderi de carieră asupra mediului nu este în nici un procent analizat în documentaţia tehnico-administrativă ce fundamentează acordul de mediu atacat şi în consecinţă, nu impune nici un fel de măsuri şi condiţii de protecţie a mediului, *specifice naturii şi efectelor reale ale proiectului de investiţii integrat*, deşi în realitate, *acesta privit în ansamblu, şi nu doar proiectul de defrişare, va produce impactul semnificativ asupra mediului* în sensul art. 2 alin. (1) din Directiva nr. 85/337, actuala Directivă 2011/92/UE a Parlamentului European şi a Consiliului, privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice şi private asupra mediului.

În acelaşi sens, Tribunalul reţine direcţiile de interpretare a obligaţiilor statelor impuse de Directivele menţionate, astfel cum rezultă din jurisprudenţa CJCE în Hotărârea din 10.12.2009 în Cauza C 205/08, *Umweltanwalt von Karnten vs. Kärntner Landesregierung*: „În plus, statele membre trebuie să garanteze o executare a Directivei 85/337 care să corespundă pe deplin cerinţelor pe care aceasta le impune, ţinând seama de obiectivul său esenţial, care, astfel cum rezultă din articolul 2 alineatul (1), constă în a asigura că, înaintea acordării unei autorizaţii, proiectele care ar putea avea efecte importante asupra mediului, în temeiul, inter alia, al naturii, al dimensiunii şi al localizării lor, sunt supuse unei evaluări a efectelor lor (a se vedea în acest sens Hotărârea *Ecologistas en Acción-CODA*, citată anterior, punctul 33)."

Pe de altă parte, Curtea a statuat că obiectivul Directivei 85/337 nu poate fi deturnat prin divizarea unui proiect şi că neluarea în considerare a efectului cumulativ al mai multor proiecte nu trebuie să aibă ca rezultat practic sustragerea acestora în totalitate de la obligaţia de evaluare, din moment ce, privite în ansamblu, acestea ar putea avea „efecte importante asupra mediului" în sensul articolului 2 alineatul (1) din Directiva 85/337 (a se vedea în acest sens Hotărârea *Ecologistas en Acción-CODA*, citată anterior, punctul 44)."

Apărarea pârâtei autoritate publică conform căreia proiectul nu ar fi fost „feliat" întrucât se referă doar la proiectul de scoatere din circuitul silvic a suprafeţei de 159 ha, societatea deţinând autorizaţie de construire înainte de anul 1982 şi de executare lucrări 394/1979, este cel puţin contradictorie pentru că însăşi referirea la aceste autorizaţii care se referă indubitabil la exploatarea minieră, demonstrează faptul că autoritatea a fost înd deplină cunoştinţă de cauză cu privire la adevăratul scop avut în vedere de beneficiară la solicitarea emiterii acordului de mediu.

Tribunalul mai reţine ca fiind pertinent inclusiv argumentul reclamantelor referitor la *absenţa unui certificat de urbanism* pentru terenul supus defrişării, prevăzut de art. 8 alin.(1) din Metodologia din 10.02.2010 de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice şi private, aprobată prin Ordinul comun nr.135/84/76/1284/2010, conform căruia „Pentru realizarea etapei de evaluare iniţială, titularul proiectului solicită emiterea acordului de mediu la autoritatea judeţeană pentru protecţia mediului, prin depunerea unei notificări privind intenţia de realizare a proiectului, însoţită de certificatul de urbanism emis în condiţiile legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcţii, planurile anexă la acesta şi dovada achitării tarifului aferent acestei etape."

În acest sens, se impune a reaminti că certificatul de urbanism constituie în sensul art. 6 din Legea nr.50/1991, actul de informare prin care autorităţile locale, în conformitate cu prevederile planurilor urbanistice şi ale regulamentelor aferente acestora ori ale planurilor de amenajare a teritoriului, după caz, avizate şi aprobate potrivit legii, fac cunoscute solicitantului elementele privind regimul juridic, economic şi tehnic al terenurilor şi construcţiilor existente la data solicitării şi stabilesc cerinţele urbanistice care urmează să fie îndeplinite în funcţie de specificul amplasamentului, precum şi lista cuprinzând avizele şi acordurile legale, necesare în vederea autorizării.

Astfel, nu s-ar putea admite teza avansată de pârâte că proiectul a cărui aprobare au solicitat-o nu ar presupune cunoaşterea şi verificarea prealabilă a condiţiilor privind regimul juridic, economic şi tehnic al terenurilor şi construcţiilor existente la data solicitării, precum şi a cerinţelor urbanistice care urmează să fie îndeplinite în funcţie de specificul amplasamentului, elemente în absenţa cărora este previzibilă prejudicierea unor drepturi sau interese legitime ale cetăţenilor şi unităţilor administrativ-teritoriale afectate, nu doar sub aspectul protejării mediului, ci şi sub aspectul executării lucrărilor de construire în ansamblul activităţii de exploatare a carierei de lignit.

Paradoxal, răspunzând acestor critici de nelegalitate, pârâta S.C. COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA S.A., deşi susţine că în cadrul proiectului de faţă nu execută lucrări de construire, invocă în apărare (fila 172 vol I) faptul că pentru emiterea Acordului de mediu a fost depusă Autorizaţia pentru executarea de lucrări nr.394/12.09.1979 emisă de Consiliul popular al Judeţului Gorj *„în scopul executării de lucrări miniere"*, obţinută la data începerii lucrărilor si valabilă pe întreaga durată de execuţie a investiţiei.

Se constată deci că, deşi pe de o parte pârâta beneficiară exclude desfăşurarea activităţii de defrişare ca parte componentă a activităţii ce constituie practic obiectul său de activitate – exploatarea rezervelor de lignit, pe de altă parte se prevalează în susţinerea aparentei legalităţi a procedurii de emitere a acordului de mediu tocmai de actul de autorizare a executării lucrărilor de deschidere şi exploatare a carierei de lignit în discuţie, dovedind încă o dată totală inconsecvenţă şi confuzie în dezvoltarea raţionamentelor şi apărărilor.

Potrivit art.7 alin. (1^3) din Legea nr.50/1991 (forma în vigoare la data emiterii actului atacat), „Cu respectarea legislaţiei privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice şi private asupra mediului, în situaţia în care apar modificări pentru care este necesară emiterea unei autorizaţii de construire distinctă pentru organizarea executării lucrărilor, aceasta se emite numai dacă autoritatea competentă pentru protecţia mediului constată că modificările aduse se înscriu în limitele actului administrativ emis anterior. În caz contrar, autoritatea competentă pentru protecţia mediului reface evaluarea efectelor lucrărilor de bază şi a celor aferente organizării executării lucrărilor şi emite un nou act administrativ."

Din interpretarea coerentă a dispoziţiilor ce preced, Tribunalul reţine în acelaşi context, că inclusiv pentru aprobarea proiectului de defrişare asumat de pârâte, subzistă procedura de autorizare prevăzută de art. 3 lit. e din Legea nr.50/1999, pentru executarea lucrărilor prin care se organizează în fapt activitatea de exploatare a rezervelor de lignit, emiterea unui nou certificat de urbanism şi apoi a unei noi autorizaţii de construire cu acest obiect fiind etape obligatorii, ce nu pot fi substituite prin simpla depunere a autorizaţiei de construire pentru exploatarea carierei, invocarea principiului neretroactivităţii legii civile confirmând tocmai raţionamentul legal al obligativităţii obţinerii unui nou act de autorizare a efectuării lucrărilor de excavări necesare pentru deschiderea exploatărilor de cariere şi balastiere, a sondelor de gaze şi petrol, precum şi a altor exploatări de suprafaţă.

În fine, urmează a fi reţinute drept pertinente şi criticile care vizează împrejurarea că **acordul de mediu contestat nu prevede măsurile de compensare a lucrărilor de defrişare** proiectate şi declarate, în dezacord cu norma imperativă prevăzută de art. 37 din Legea nr.46/2008 privind Codul

Silvic, astfel:„(1) Pot fi scoase definitiv din fondul forestier naţional, doar cu condiţia compensării acestora, fără reducerea suprafeţei fondului forestier şi cu plata anticipată a obligaţiilor băneşti, numai terenurile necesare realizării sau extinderii următoarelor categorii de obiective: a) necesare explorării şi exploatării următoarelor resurse minerale: cărbuni, roci utile, agregate minerale, minereuri, ape minerale, surse de energie alternativă, petrol şi gaze naturale; [...](3) Compensarea prevăzută la alin. (1) se realizează fizic cu un teren care are de cinci ori valoarea terenului care se scoate definitiv din fondul forestier, iar suprafaţa terenului dat în compensare nu poate fi mai mică decât de trei ori suprafaţa terenului care face obiectul scoaterii din fondul forestier. [...](4) Terenurile cu care se realizează compensarea prevăzută la alin. (1) trebuie să fie numai din afara fondului forestier naţional, dar limitrofe acestuia, apte de a fi împădurite. În situaţia în care suprafaţa minimă a unui teren cu care se realizează compensarea este mai mare de 20 ha, acesta poate să nu fie limitrof fondului forestier, dar trebuie să fie compact. Nu se poate realiza compensarea cu terenuri situate în zona alpină şi subalpină. (5) Pentru terenurile prevăzute la alin. (4) sunt obligatorii înscrierea în amenajamentele silvice şi asigurarea administrării sau serviciilor silvice în termen de 30 de zile de la data aprobării scoaterii definitive din fondul forestier, precum şi împădurirea în maximum două sezoane de vegetaţie. (6) Nu se admite compensarea cu terenuri limitrofe perdelelor forestiere de protecţie. (7) În judeţele în care suprafaţa fondului forestier este sub 16% din suprafaţa judeţului, compensarea se realizează numai cu terenuri din cadrul aceluiaşi judeţ."

Autoritatea publică pârâtă a invocat în apărare faptul că respectarea acestor prevederi legale nu îi incumbă.

Tribunalul nu poate împărtăşi acest punct de vedere întrucât este unul pur formalist şi se referă la o etapă ulterioară emiterii acordului de mediu. Cert, autoritatea de resort în domeniul protecţiei mediului se impunea a fi preocupată de efectele asupra mediului inclusiv din perspectiva compensării.

În apărare, pârâta beneficiară a invocat faptul că: ea beneficiază de excepţia prevăzută la art. 36 cod silvic, faptul că procedura de compensare a lucrărilor de defrişare este prevăzută de Metodologia de stabilire a echivalentei valorice a terenurilor si de calcul a obligaţiilor băneşti pentru scoaterea definitiva din fondul forestier, din data de 17 februarie 2011, aprobată prin Ordinul M.M.P. nr. 924/2011, care prevede posibilitatea legală a achitării unei taxe de scoatere definitivă din fondul forestier naţional, fără compensarea cu alte suprafeţe de teren în schimb; faptul că art. 41 din Codul Silvic stabileşte doar obligaţii băneşti pentru scoaterea definitivă din fondul forestier, în cazul unor lucrări de interes naţional, de utilitate publică; faptul că în documentaţia tehnică aferentă proiectului s-au prevăzut lucrări de refacere a amplasamentului la finalizarea investiţiei şi că după atingerea cotelor de exploatare terenurile vor fi redate în circuitul productiv prin împădurire.

Analizând punctual aceste argumente, Tribunalul reţine că potrivit art. 41 din Legea nr.46/2008 privind Codul Silvic, invocat de pârâtă, „(1) Pentru terenurile scoase definitiv din fondul forestier, în cazurile prevăzute la art. 36 şi 37, *obligaţiile băneşti sunt următoarele:* a) taxa pentru scoaterea definitivă a terenurilor din fondul forestier, care se achită anticipat emiterii aprobării de scoatere definitivă şi se depune în fondul de ameliorare a fondului funciar cu destinaţie silvică, aflat la dispoziţia autorităţii publice centrale care răspunde de silvicultură; b) contravaloarea terenului scos definitiv din fondul forestier, care se achită proprietarului terenului pentru terenurile proprietate privată a persoanelor fizice, juridice sau proprietate publică a unităţilor administrativ-teritoriale, iar pentru terenurile proprietate publică a statului, administratorului pădurilor proprietate publică a statului, făcându-se venit la fondul de conservare şi regenerare a pădurilor; c) contravaloarea pierderii de creştere determinate de exploatarea masei lemnoase înainte de vârsta exploatabilităţii tehnice, care se achită proprietarului terenului pentru terenurile proprietate privată a persoanelor fizice, juridice sau proprietate publică a unităţilor administrativ-teritoriale, iar pentru terenurile proprietate publică a statului, administratorului pădurilor proprietate publică a statului, făcându-se venit la fondul de conservare şi regenerare a pădurilor; d) contravaloarea obiectivelor dezafectate; în cazul pădurilor proprietate publică a statului, aceasta se achită administratorului, iar pentru celelalte categorii de proprietate forestieră se achită proprietarului; e) cheltuielile de instalare a vegetaţiei forestiere şi de întreţinere a acesteia până la realizarea stării de masiv, numai pentru cazurile prevăzute la art. 36 alin. (2) şi la art. 37 alin. (1), sume care se depun în fondul de conservare şi regenerare a pădurilor. (2) Obligaţiile băneşti prevăzute la alin. (1) lit. b)-e) se achită anticipat predării-primirii terenului scos din fondul forestier."

Rezultă cu evidenţă că toate obligaţiile băneşti prevăzute de art. 41 din Codul Silvic s*distincte* de obligaţia compensării (financiare sau în natură), cumulându-se, de altfel, cu aceasta.

Reclamanta nu a făcut dovada faptului că s-ar încadra în situaţia de excepţie prevăzută de art. 36 alineat 2 cod silvic în sensul achitării contravalorii terenului scos din fondul forestier, pentru a fi exonerat de compensarea cu teren echivalent.

Mai mult, din cuprinsul proceselor verbale anexate la filele 19 şi 23 vol III reiese că autoritatea deşi a prevăzut în cadrul discuţiilor necesitatea compensării în natură, finalmente această condiţie nu a mai fost îndeplinită.

În acelaşi timp, se constată că aşa-numitele „lucrări de refacere a amplasamentului la finalizarea investiţiei" şi de redare a terenurilor în circuitul productiv prin împădurire după atingerea cotelor de exploatare, pe care le conţine Memoriul tehnic la Decizia etapei de evaluare iniţială, pot fi considerate în cel mai facil mod drept iluzorii şi superflue, lipsite de orice legătură cu situaţia reală previzibilă a terenurilor supuse unor lucrări de excavare sine die, pentru care refacerea amplasamentului şi redarea în circuitul productiv prin împădurire n-ar putea fi realizate nici în următorii 50 de ani în raport cu efectele produse de industria extractivă asupra solului.

Tribunalul nu va aprecia ca fiind fondate argumentele reclamantei axate pe lipsa de transparenţă a procesului decizional, documentele anexate la dosar de către autoritatea pârâtă, filele 6-16 făcând dovada contrară.

Pentru toate considerentele ce preced, având în vedere incidenţa dispoziţiilor art.1 alin.(1) şi art.8 alin.(1) din Legea nr.554/2004 şi în baza art.18 alin.(1) teza I din Legea nr.554/2004, Tribunalul va anula actul administrativ dedus controlului de legalitate.

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂŞTE

Admite acţiunea formulată de reclamantele GREENPEACE CEE ROMÂNIA cu sediul în sector 2, Bucureşti, STR.ING.VASILE CRISTESCU, nr. 18 şi ASOCIAŢIA BANKWATCH ROMÂNIA cu sediul în sector 6, Bucureşti, STR.BOIŞOARA, nr. 24, ap. 2 împotriva AGENŢIEI DE PROTECŢIE A MEDIULUI GORJ cu sediul în TG.JIU, STR.UNIRII, nr. 76, Judeţ GORJ şi SC COMPLEXUL ENERGETIC OLTENIA SA cu sediul în TG.JIU, STR.ALEXANDRU IOAN CUZA, nr. 5, Judeţ GORJ.

Anulează acordul de mediu nr. 10/14 mai 2014.

Ia act că nu s-au solicitat cheltuieli de judecată.

Cu drept de recurs în 15 zile de la comunicare. Calea de atac se depune la sediul Tribunalului Bucureşti.

Pronunţată în şedinţă publică azi, 07.12.2015.

Preşedinte
Alexandra Irina Ghergheşanu

Grefier
Denisa Catalina Iliescu

Red. jud. AIG – 6 ex

Traducator autorizat,